

ALBÁNSKÉ POPRVÉ

EXPEDICE ALBÁNIE A JEJÍ PŘÍPRAVY ZAČALY UŽ V KVĚTNU, KDY JSEM BYL SPOLEČNĚ S TOMÁŠEM HÉGREM A KÁTOU KOHÚTOVOU NA HELAS RALLY, O KTERÉ UŽ JSTE SI MOHLI PŘEČÍST V ČERVENCOVÉM VYDÁNÍ. PO TOMÁŠOVÝCH POUTAVÝCH VYPRÁVĚNÍCH ANI NEBYLO O ČEM PŘEMÝŠLET. ZVLÁŠTĚ KDYŽ JSEM MĚL MOŽNOST DO ALBÁNIE VYJET S PRŮVODCEM JAKO JE ON.

Několikrát mi opakoval, pojed', tohle už nikdy v budoucnu nevidíš. Tenkrát jsem to ještě nechápal, ale k tomu se ještě dostanu. O všechno se postaral a v Albánii už několikrát byl, takže prostě věděl co a jak. Jediné nad čím jsem přemýšlel, bylo, že s námi pojedou i jejich pětiletý Matýsek. Sám jsem se zamýšlel nad tím, jak všechno to kempování, tuny prachu a možná i ne úplně příznivé počasí zvládnou, ale jak to dá ten pětiletý kluk, to jsem fakt nechápal. Ovšem jak se pak ukázalo, Matýsek s tím neměl vůbec žádný

problém, naopak jsme byli rádi, že tam byl. Protože když někde přijde pět chlapů oblečených na čtyřkolku, tak to vypadá úplně jinak, než když přijdou ještě s ženskou a pětiletým dítětem. Dál s námi vyrazil Hrobník na Outlanderu 800 a Jirka na Sportsmanu 570 se synem taky Jirkou na Renegadu 800. Tomáš jel společně s Matýskem v Mavericku 1000 a Káťa s Outlanderem 1000. Já jsem vyrazil s novinkou TGB Blade 1000 LT bez EPS. Před psaním tohoto článku jsem pročetl cestopisy o Albánii a v podstatě jsem došel k tomu, že o Albánii toho bylo napsáno už tolik, že bude hodně komplikované napsat článek tak aby to někoho vůbec bavilo číst.

Byla to moje 1. expedice tohoto typu, takže jsem jen důkladně poslouchal několik vyprávění od Tomáše, Káti a Červíka, abych získal alespoň představu, co všechno na cestu potřebuji, jak připravit stroj a jaké si s sebou vzít náhradní díly. Z věcí mi nechybělo nic, snad jen malá rozkládací židlička, která by při večerním posezení u ohně po celodenním ježdění určitě přišla vhod. Na čtyřkolce jsem nechal udělat jen standardní servis a jako náhradní díly jsem si vzal řemen, náhradní svíčky, pojistky, zdrhovačky a stříbrnou lepenku. Pokud se má něco pokazit, tak se stejně pokazí něco, co s sebou nemáš...

Země zaslíbená

Byl pátek 11. září a my jsme vyjeli směr Albánie. Cestou jsme se ještě zastavili ve v obchodáku pro jídlo na cestu a nějakou drobnost pro Rikyho - správce kempu v Podgorici, kde jsme měli v plánu zaparkovat auta a vlek. A odtud na čtyřkolkách vyrazit do Albánie. Čím více jsme se vzdalovali od českých hranic, tím jsem byl klidnější. Stejně už bylo jasné, že co nemám, už si nevezmu.

Teď bych měl asi popsat, kde všude jsme byli, kolik jsme najeli kilometrů za den, co všechno jsme viděli a jakou jsme měli spotřebu. Před odjezdem do Albánie ale Tomáš říkal: „*Nebudu nic plánovat, prostě pojedeme a až uvidíme něco zajímavého, tak zastavíme a podíváme se, i kdyby to znamenalo, že ujedeme pár kilometrů za den.*“

Samozejmě, že představu měl. Jeli jsme takový standardní okruh. Od spaní v horách ve výšce okolo 2 000 metrů nad mořem po průjezdy nádhernými kaňony. Projeli jsme národní park Thety, kde jsme se na dvě noci ubytovali v jedné z nejstarších budov. Asi by se nám podařilo najít „luxusnější“ ubytování ale bez zážitku. Tohle bylo opravdu typické, krásná stará budova a paní domácí, která uměla přesně dvě anglická slova: *no problem*. A jak řekla, tak taky bylo. Vždy, když jsme potřebovali něco komplikovanějšího, předala telefon s Jimim z infocentra, který zařídil úplně vše. Doporučil nám zajímavá místa v okolí, sehnal benzin i s dovozem na ubytování a jediné, co za to chtěl, bylo, abychom byli spokojení. Když jsme chtěli něco k jídlu, zašli jsme si do kuchyně, otevřeli ledničku, nebo mrazák a ukázali, na co máme chuť. Prostě super. Všechno jídlo v prvotřídní kvalitě, domácí.

Další den jsme měli namířeno do Komanit, kde jsme chtěli plout místním trajektem. Vzhledem k nízkému stavu vody trajekt bohužel nejel a nikdo nám nedokázal říci, kdy pojede. Nedalo se nic dělat, museli jsme změnit plán a rozhodli se jet na Lurská jezera. Pro mě asi jedna z nejlepších částí cesty. Krásná místa a ježdění nemělo chybu. Cestou jsme narazili na opuštěný kemp u vody. Po setmění přijel správce a my jsme si mohli dát pivo a připojit se na wifi.

Následující den jsme zamířili k hotelu Relax resort na jezeře Ohrid. Při příjezdu do hotelu se Tomášovi na jeho Mavericku už něco nedálo. Že v něm divně hučí. Došli jsme k tomu, že to bude ložisko v předním kole a na parkovišti ho vyměnili.

Přes noc byla brutální bouřka, která překazila sérii dnů bez srážek. Byl jsem opravdu rád, že spím v hotelu...

Trable s Maverickem

Druhý den ráno jsme si dali snídani a i když počasí vypadalo, že začne každou chvíli pršet vydali jsme se na cestu do Korovode, kde jsme chtěli vyzkoušet rafting.

Jeli jsme podél Ohridu do hor, kde jsme měli v plánu přejet tři horské hřebeny. Při vjezdu do hor Tomáš zastavil, aby nám oznámil, že to ložisko nebylo, že do Podgorici určitě nedojede a je jen otázka času, než Maverick umře. Dohodli jsme se, že nepojedeme do hor, nechtěli jsme riskovat, že Maverick vydechne v extrémním terénu, odkud bychom ho těžko dostávali zpátky. Nasedli jsme tedy na stroje a nic. Maverick byl po smrti. Už nešlo zařadit. Tak jsme začali rozplastovávat stroj a po chvílce na nás vykoukly jehličky z ložiska na kardanu a přišli jsme na to, že vibrace rozštelovaly táhlo řazení.

Tomáš pak odjel s Hrobníkem do Podgorici pro auto s vlekem a my jsme se se zbytek vraceli do hotelu, odkud jsme ráno vyjeli. Další den jsme naložili Mavericka s Kátí čtyřkolkou na vlek a dohodli se, že

se rozdělíme a večer si dáme sraz v kempu někde u Elbasanu.

Čekala nás premiéra, poprvé jsme s klukama zajeli sami do hor. Po předcházející bouřce byly všude sesuvy a po celodenní jízdě a najetých 70 km jsme museli přenocovat v horách. Předpověď na další den slibovala déšť. Obloha vypadala, jako že za chvíli začne pršet a už nikdy nepřestane.

Druhý den ráno jsme se ale probudili a bylo úplně jasno. Jackpot. Víc jsme si ani nemohli přát. Sbalili jsme věci a vyrazili na cestu. Po dalších pár hodinách blouďení jsme vyjeli tam, kde jsme předchozí den startovali do hor. Natankovali jsme a po asfaltu vyrazili za Tomem a Kátou na pláž. Když jsme dorazili, byla už skoro tma. V nádherné restauraci jsme si dali super věču a šli spát.

Ráno jsme se projeli po pláži a rozdělili se. Kluci se vrátili do hor a já přiložil svou čtyřkolku na vlek. Tím mi ježdění na čtyřkolkách skončilo. Po celou dobu Blade 1000 fungoval bez jediného

problému a zaváhání. Byl jsem maximálně spokojený a můžu vřele doporučit.

Po hodině vytahování vleku z písku za asistence albánské policie jsme vyrazili do Duresu a pak do Tirany prodívat se i na jinou

stránku Albánie. Zbytek expedice proběhl, v takovém komerčním duchu, ale ani mi to moc nevadilo. Třeba vidět Tíranskou zoo byl zážitek, na který hodně dlouho nezapomenu. Chudáci zvířata. Až po návratu domů jsem

se zamyslel nad tím, jak Tomáš opakoval: „*Pojed', tohle už nikdy neuvidíš...*“

Albánie měla docela divokou minulost

Mezi lety 1945 a 1990 držel

Albánie jeden z nejtvrdějších režimů v Evropě a země se ocitla v mezinárodní izolaci. Nejprve přerušila kontakty se západem a později i s východními zeměmi. Roku 1968 vystoupila na protest proti okupaci ČSSR z Varšavské smlouvy. Bylo zakázáno náboženství a zničena spousta památek. Paranoidní diktátor Enver Hodža rozesel po krajině nesčetně betonových bunkrů, jejich počet se odhaduje mezi půl až tři čtvrtě milionem. Albánie byla prohlášena za ateistickou zemi a praktikování jakéhokoli náboženství bylo přísně zakázáno. Spolupráce s Čínou byla přerušena v polovině 70. let a zemi to uvrhlo do naprosté izolace. Hospodářská situace se prudce zhoršila, ekonomika stála na vývozu surovin, kterých měla Albánie dostatek, veškerá

složitější technika se dovážela. Zatímco všechno základní zboží bylo velmi levné a dostupné, právě technika se stala komoditou velmi drahou, pro většinu obyvatelstva prakticky nedostupnou. Osobní automobilová doprava musela být vzhledem k nedostatku paliv zakázána, což snížilo nároky na budování silniční infrastruktury. V letech 1990 až 1992 byla ukončena komunistická vláda a zřízena pluralitní demokracie se všemi neduhy náhle získané svobody...

Díky pohnuté minulosti máte po příjezdu do Albánie a opuštění civilizace pocit, že jste se přesunuli o pár desetiletí zpátky. Všechno je tam „na divoko“, nic není umělé, udělané jen pro turisty. Když se jdete podívat na vodopád nebo jiná zajímavá místa, tak nikde nemáte žádné turistické značky, zábradlí nebo vyasfaltované chodničky. Cestou potkáte domorodce, který na ohni pálí rakii, hned vám nabídne ochutnat a neočekává za to nic víc než uznání. Jdete kolem baráčku, pod kterým protéká potůček a po chvíli se vám podaří zprovoznit mlýn. Máte možnost dělat cokoliv kdekoliv, jenom se u toho musíte chovat jako lidé. Stejně tak vyzkoušet všechny druhy terénu od kamenitých cest přes náročný terén, ve kterém málokdy překonáte 10 km/h, nádherné šotolinové cesty, kde se můžete udřít k smrti (a protože jsem jel většinou jako 3. tak jsem úplně přesně věděl, jak se právě cítí vzduchový filtr ve stroji) i bahnitě úseky, kde jsem byl docela rád, že už dlouho nepršelo.

Čím dál jste od civilizace, tím jsou všichni víc v pohodě a rádi že jste přijeli do jejich země. Všichni policisté by na sobě mohli mít napsáno heslo pomáhat a chránit a nikdo by se tomu nevysmíval. Bohužel se všechno mění. Tam kde před dvěma lety byly jedny z nejlepších šotolinových pasáží, je dneska nový asfalt. A tím, jak se asfaltový mor pomalu šíří zemí, mění se i místní domorodci a to nejhezčí kvapem odchází. Pokud přemýšlíte o cestě do Albánie, jedte co nejdřív, protože to, co jsme tam letoš zžili a viděli, příští rok nebude. A bude to rok od roku horší a horší.